

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R :

Cheltuielile de administrațiune ale falimentului și cota sindicală, sunt ele privilegiate asupra întregului patrimoniū al falitului în mod absolut sau relativ de d. I. B.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Inalta Curte de casație, și justiție s. II: Judele sindic trib. Ilfov cu G. Niculescu și alții cu o Observație de Junius.

Tribunalul Ilfov, secția de notariat: Sindicul falimentului V. H. Cosma cu Ghiță Niculescu.

Judecătoria ocolului Bêrlad: Ion Sânge Alb și D. Fridman cu Fani Iasculovschi și Lucreția Lafari, cu o Observație de d. D. Alexandresco.

Bibliografie.

Cheltuielile de administrațiune ale falimentului și cota sindicală, sunt ele privilegiate asupra întregului patrimoniū al falitului în mod absolut sau relativ?

O decisiune recentă a Inaltei Curți de casație secția II, dată după divergință (*) resolvă această chestiune în mod absolut, statornicind că cheltuielile de administrație fiind cheltuieli judiciare, iar cota sindicală, având caracterul unui adevărat impozit, aceste cheltuieli și această cotă sunt privilegiate, și trec chiar înaintea creditorilor hipotecari înscrisi asupra imobilelor falitului.

De și speța adusă în judecata Inaltei Curți prezintă o variantă, în care poate soluția trebuia să fie alta, totuși Inalta Curte chiar în această speță, a stabilit în mod absolut principiul de mai sus.

Speța judecată era următoarea: un creditor hipotecar al unui comerciant pune în urmărire imobilul hipotecat. După ce urmărirea începuse și era în ajunul aproape al vânzării, debitorul este declarat în stare de faliment.

La această epocă în care imobilul hipotecat era lovit de indisponibilitate, sindicul, conform art. 811 C. com. intervine la vânzare pentru ca procedura să fie îndeplinită fără întârziere. Imobilul

se vinde, îl cumpără creditorul hipotecar în al douăilea rang, acesta depune taxele de mutație și ale portărilor, plătește ratele întârziate la credit, este primit ca societar pentru capitalul datorit, și pentru complectarea prețului depune creanța sa.

Contestație din partea sindicului, care cere ca să depue în numerar suma de lei 10021 bani 10, reprezentând cheltuielile sale de administrație și cota sindicală sub cuvânt că pentru această valoare în care intră și toate cheltuielile făcute de el cu administrația falimentului, el este privilegiat chiar înaintea tuturor creditorilor hipotecari. Tribunalul respinge. Inalta Curte casează și consfințește teoria sindicală.

Înainte de a discuta care este caracterul legal al acestei cheltuieli și al cotei, importă să stabilim care este situația creditorului hipotecar a unui comerciant atunci când debitorul său cade în faliment după începerea urmăririi.

Legea comercială i dă voie să se considere cu desăvârșire străin de administrația falimentului, legea obligă pe sindic ca să intervieve la vânzare ca reprezentant legal al debitorului nu al masei falimentului pe care o administrează, pentru ca procedura să fie îndeplinită fără întârziere. Ast-fel în acest cas schimbarea în capacitatea legală a debitorului nu schimbă absolut în nimic condiția legală a asigurării hipotecare; cauza legitimă de preferință stabilită prin convenția hipotecară și conservată de el prin diligențele legale, nu i este modificată prin nici un text prescris de lege.

Ce este mai mult, atunci când urmărirea era deja începută înaintea declarațiunii în stare de faliment și imobilul este luat în posesie de credit, sau dat în păstrarea unui conservator conform art. 518 Pr. civ., imobilul nu mai figurează de cât cu numele în patrimoniul falimentului, sindicul și să vrea, nu poate să l ia în stăpânire sau să facă verii-un act de administrațiune asupra acestui imobil, dreptul sindicului este redus ca și acela al debitorului falit să primească surplusul din prețul realizat la vânzare după ce vor

(*) A se vedea publicată în acest număr împreună cu sentința tribunalului de fond, (N. R.)

fi fost plătiți creditorii privilegiați și hipotecari după rangul creanțelor lor.

Există verî-un text de lege sau rezultă din principiile stabilite că în aceste creanțe privilegiate intră cheltuelile de administrațiune și cota sindicală, și că dîsele au preferință absolută mai cu seamă în speța noastră înaintea creanței hipotecare de mai sus? Să examinăm:

Cheltulile de administrație sunt cheltueli de justiție, ele sunt provocate de declarațiunea în stare de faliment, care are ca consecvență în, regulă generală, punerea sub mîna justiției, în persoana sindicului-judecător, a întregului avut al falitului. Aceste cheltueli se fac în interesul acelor cari sunt chemați să profite de această stare de lucruri. Este logic dar ca atunci cînd un imobil al falitului la epoca declarațiunii numai era în posesia și disponibilitatea falitului și cînd prin urmare nu putea să treacă în aceia a judecătorului sindic, ca acest imobil să nu supoarte cheltuelile de administrație în detrimentul drepturilor acelor cari l'au administrat, conservat și liquidat. Judecătorul sindic nu l'a administrat pentru că nu putea, nu a făcut cheltueli de conservare și executare, pentru că ele au fost suportate de creditorii urmăritori, atunci cum cere ca și ei să supoarte cheltueli de administrație și mai cu seamă că în speța nu se cerea o participare oare care ci să le supoarte integral. Neapărat că dacă prețul vînzării covârșește creanțele hipotecare restul se vîrsa la masă și atunci aceasta constituind un activ al falimentului, cheltuelile se prelevează din el înainte de ori-ce creditor (Art. 819 C. com.).

Cheltuelile de administrație sunt făcute în interesul mesei credale, de care creditorii hipotecar a fost și a rămas străin, și deci este drept ca aceia cari sunt interesați în ea, să le supoarte, este nedrept ca să le puî în sarcina acelor creditori cari n'au acolo nici un interes, cum era în speța.

Art. 735 C. com. combinat cu art. 1727 C. civ. consacră acest principiu, jurisprudența franceză le admite și doctrina spune foarte categoric că: dacă sunt creditori cari au un privilegiu asupra bunurilor pentru cari nu s'au făcut cheltueli, cheltuelile de judecată nu vor fi prelevate asupra acestor bunuri, căci în acest cas ar fi să le preleveze de la un creditor vis-à-vis de care ele nu sunt privilegiate (Laurent, vol. 29, No. 328 și 347). Jurisprudența italiană afară de o decizie din 1896 le refușă chiar privilegiul relativ. (Vezi Ingaramo asupra art. 809).

În cel mai bun cas, dar ar fi un privilegiu relativ. Cheltuelile privesc numai bunurile administrate conservate și liquidate de judecătorul-sindic și sunt

suportate cu preferință numai de acei creditori în interesul cărora au fost făcute.

În ceea-ce privește onorariile sindicilor jurisprudența și doctrina străină le asimilează cheltuelilor de justiție și le aplică aceleași condițiuni de preferință. Legiuitorul nostru modificînd sistemul de numire al sindicului, a încredințat administrația falimentului unor magistrați, funcționari publici, cari asistați de secretarii arhivari îndeplinesc aceste funcțiuni. Ei sunt plătiți cu apunamante trecute în bugetul Statului și pentru acoperirea retribuțiunilor lor, Statul este în drept să perceapă până la 3% din activul brut al falimentului, fără ca suma percepută să poată întreci cifra de 20 mii lei (art. 969 C. com.). Din combinațiunea acestui articol și a art. 24 din regulament rezultă că quantumul de perceput este acest maximum din activ. Dar că acest quantum ast-fel taxat ar fi un adevărat impozit pe care Statul este în drept să l'perceapă cu preferință asupra creditorilor hipotecari sau privilegiați de unde rezultă aceasta? Se răspunde: din faptul că acest drept este un impozit chiar!

Este această cotă sindicală un impozit? și împlinirei acestei cote legea i acordă ea, o preferință absolută?

În accepțiunea economică a cuvîntului, impozitul este o sarcină pe care o suportă cetățenii pentru a subveni la necesitățile comune sau sociale. Toți cetățenii trebuie să contribuie la sarcinile Statului pentru că toți beneficiază de serviciile lui. Ei contribuie în mod direct atunci cînd ei plătesc după roluri nominale și așezămîntul impozitului este direct. Ei contribuie în mod indirect atunci cînd plătesc în anumite ocaziuni și pentru anumite servicii sau foloase. În aceste contribuțiuni indirecte se clasează și taxele cari constituie o remunerațiune specială ce o plătesc anumite persoane pentru servicii determinate. Cota sindicală constituind, fondul din care se plătesc sindicii pentru serviciile lor, este incontestabil că constituie o contribuție indirectă sau mai bine zis o taxă, și în vederea naturei ei neapărat că nu trebuie să fie plătită de cît de aceia cărora li se prestează un serviciu de către judecătorul sindic.

Art. 1725 zice că legile speciale prescriu ordinea în care se execută privilegiile tesaurului public.

Acordă legea o preferință absolută Statului pentru contribuțiunile indirecte, sau legea specială pentru perceperea acestei taxe? Art. 8 din legea de urmărire nu poate fi aplicabil în speța, el privește contribuțiunile directe. Legea comercială nu o acordă și cum legiuitorul cînd a voit să acorde preferință pentru aceste taxe o spune la-

murit, este incontestabil că în legea comercială nefiind acordată, dânsa nu există.

Ast-fel între altele art. 68 și 76 din legea timbrului care acordă o preferință absolută Statului, dispensând de inscripție asupra averii mobile și imobile pentru sumele datorite din timbre.

Așa dar nici condițiunea oficială a persoanei care trebuie să fie plătită, nici aceea a persoanei care strânge fondurile din care se face plata, ci natura dreptului de plătit în sine este aceea care determină preferința pentru perceperea sumelor din care se face plata. Și din combinația art. 969 C. com. cu art. 24 din regulament rezultând numai indicațiunea, că Statul este în drept să perceapă o sumă determinată pentru acoperirea acestor cheltueli, fără nici o preferință absolută, credem că teoria preconisată de doctrină, și jurisprudența francesă, care asimilează honorariul sindicului cu cheltuelile de justiție, și 'i' acordă un privilegiu relativ, trebuie să o primim și noi, pentru că pe lângă avantajul ce-l are de a fi conformă cu principiile, are și pe acela de a fi și mai justă și mai echitabilă.

I. B.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 12 Decembrie 1901

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Judele sindic Trib. Ilfov cu G. Niculescu și alții

Faliment. — Cheltueli de administrare ale falimentului. — Cota de 3% cuvenită statului. — Dacă sunt creanțe privilegiate. — Dacă se plătesc și din prețul vânzării imobilelor falitului cu precădere asupra creanțelor ipotecare. — (Art. 735, 819, 969 și 970 Cod com.; Art. 1725, 1727, 1729 și 1739 Cod civil).

Cheltuelile de administrare ale falimentului și cota de 3% cuvenită statului formează niște creanțe privilegiate, și pot fi plătite nu numai din prețul realizării averii mobiliare a falitului, dar și din prețul vânzării averii imobiliare, cu precădere asupra creanțelor ipotecare înscrise.

Decisiunea 377/901. — Casată, în urma divergenței ordonanța de judecare a trib. Ilfov, secția de notariat cu No. 491/901 (*) după recursul făcut de Judele sindic al falim. V. H. Cosma dată în proces cu G. Niculescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier G. P. Petrescu;

Pe d-nii avocați T. Stelian și Gr. Duca în dezvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-l avocat I. Boambă în combateri;

Deliberând,

Asupra motivelor de casare:

«Violarea art. 375, 819 și 969 Cod com. și rea inter-

(*) A se vedea publicată în acest număr.

(N. R.)

pretare a art. 1725, 1726, 1727 și 1729 Cod civil. Am cerut tribunalului prin contestațiune formală să se oblige adjudecatarul să depună în numerari cheltuelile falimentului de lei 2126 și 10 și lei 8075 cota de 3% a statului, adică în total lei 10201 bani 10. Tribunalul respingând contestațiunea mea a făcut o violare și a interpretat rău citatele texte, care declară că cheltuelile de administrație și justiție cum și cota 3% a statului sunt privilegiate, adică primează ori-ce fel de creanțe, și ele au a se reține din activul brut al falimentului

«Acest drept de privilegiu ea naștere prin survenirea falimentului, care fiind o măsură legală și de ordine publică, e opozabilă fără distincțiune tuturor creditorilor falimentului, ori care ar fi natura creanțelor falitului, epoca și forma în care s'au asigurat acele creanțe de către debitorul căzut în faliment»;

Având în vedere recursul făcut de d-l Hagiopol, în calitate de judecător sindic al falimentului lui V. H. Cosma, în contra ordonanței de judecare a tribunalului Ilfov, secția notariat, cu No. 491 din 1901, și în contra sentinței aceluiași tribunal cu No. 56 din 16 Februarie același an;

Având în vedere că prin sus menționata ordonanță de judecare se constată, că comerciantul V. H. Cosma fiind căzut în stare de faliment, imobilul lui din str. Sărindar No. 1 a fost vândut prin licitație publică și adjudecat asupra lui Gh. Nicolescu, creditor ipotecar în al doilea rang, care, pentru complectarea prețului adjucațiunei a depus creanța lui ipotecară;

Având în vedere că judecătorul sindic a contestat plata prețului adjucațiunei făcută în acest mod, și a cerut ca adjudecatarul să depue în numerar suma pe 10021 lei, sumă ce reprezintă cheltuelile de administrare ale falimentului și cota de 3% cuvenită statului în virtutea art. 969 din Cod. comercial, de oare ce această sumă constituie o creanță privilegiată, ce urmează a se lua cu precădere din realizarea întregi averi mobiliare sau imobile a falitului;

Că tribunalul a respins această contestație prin jurnalul cu No. 56 din 16 Februarie 1901, sub cuvânt că nici un text de lege nu acordă un privilegiu unor asemenea creanțe, și în tot cazul aceste creanțe luând naștere cu ocazia deschiderii falimentului, ele nu pot avea precădere asupra creanțelor ipotecare înscrise înainte de declararea falimentului, conform art. 1725 din Cod. civil;

Că dar cestiunea dedusă înaintea acestei Curți consistă într-un a se ști, dacă cheltuelile de administrare ale falimentului și cota de 3% cuvenită statului formează niște creanțe privilegiate, și pot fi plătite nu numai din prețul realizării averi mobiliare a falitului, dar și din prețul vânzării averi imobiliare, cu precădere asupra creanțelor ipotecare înscrise;

Considerând că judecătorul sindic fiind însărcinat de la lege cu administrarea și lichidarea întregi averi a falitului, mobilă și imobilă, este logic și firesc lucru ca cheltuelile făcute în acest scop să fie reținute din prețul aceleasi averi, fără distincțiune de mobile sau imobile, ca unele ce privesc întregul patrimoniu al falitului și sunt făcute în interesul tuturor creditorilor;

Că, pe lângă că nu există nici o rațiune logică ca cheltuielile, făcute pentru întreținerea și lichidarea averi nemiscătoare a falitului, să fie reținute numai din realizarea averi lui miscătoare, dar în ipoteza când cheltuielile necesitate pentru buna întreținere a imobilelor falitului ar întrece valoarea averi lui mobilă, în această ipoteză asemenea cheltuieli ar rămănea în sarcina judecătorului sindic, și ar trebui să fie suferite de dănsul, ceea ce duce la o concluzie neadmisibilă;

Considerând că administrarea averi falitului, având de obiect *interesul comun al creditorilor* și fiind încredințată de lege înființată unui judecător al tribunalului, constituie o adevărată administrare judecătorească, iar cheltuielile făcute cu această administrare sunt cheltuieli judiciare în sensul larg al cuvântului,

Considerând că cheltuielile judiciare sunt privilegiate și dispensate de inscripțiune, conform art. 1727, 1729 și 1739 din Cod civil;

Considerând că privilegiul cheltuielilor de administrare a averi falitului decurge nu numai din principiile generale ale dreptului comun, dar din numeroase texte din Codicele comercial;

Că în adevăr prin art. 735 din Cod. comercial legiuitorul prescrie ca cheltuielile de justiție și de administrare să fie reținute din «patrimoniul» falimentului cu preferință înaintea ori căror altor datorii, iar prin art. 819 din același Codice legiuitorul pune cheltuielile de justiție și de administrare pe aceeași linie ca ajutoarele acordate falitului și familiei lui, și prevede că ele trebuiesc să fie scăzute mai înainte de a se plăti creditorii gagiști sau privilegiați;

Că în fața unor texte atât de positive rămâne învederat, că legiuitorul a acordat un privilegiu cheltuielilor de justiție și de administrare a averii falitului, și dacă aceste creanțe nu sunt desemnate cu adevăratul lor nume de creanțe privilegiate, nu este mai puțin adevărat că legiuitorul le-a atribuit caracterul și efectele ce conferă dreptul de privilegiu, și aceasta este îndestulător pentru a determina natura acestor creanțe;

Având în vedere taxa de 3% cuvenită Statului conform art. 969 din Codicele comercial;

Considerând că legiuitorul, pentru a ocroti într'un mod eficace interesele creditorilor și a garanta buna administrare a averii falitului, a încredințat această administrare unor anume judecători de la tribunal, iar pentru a acoperi retribuțiile acestor judecători sindici și a veni în ajutorul trebuințelor tesaurului public, Statul a supus falimentele la plata unei contribuții, care întrunește caracterele unui adevărat impozit și, ca atare, este privilegiat;

Că cota de 3% ce se prelevează în folosul statului asupra falimentelor are caracterul unui adevărat impozit, aceasta rezultă din chiar denumirea de «contribuție» întrebuintată de legiuitor în art. 970 din Cod comercial, din scopul în care această contribuție a fost înființată și în fine din faptul că ea este trecută ca venit în bugetul ministerului de justiție;

Considerând că în ce privește dispozițiile art. 1725 din Cod. civil, acest articol nu poate avea nici o întrebuintare în cauza de față, căci el nu este de cât a-

plicarea principiului de neretroactivitate a legii, și în specie, legea din 1895, prin care se acordă statului cota de 3% asupra falimentelor, este anterioară creanței ipotecare a adjudecatarului Gh. Niculescu, care nu a luat inscripțiune de cât în 1896;

Considerând că, în urma celor de mai sus espuse, rămâne învederat că numai printr'o greșită interpretare de lege tribunalul a respins contestația făcută de judecătorul sindic al falimentului V. H. Cosma, și nu a supus pe creditorul adjudecatar a depune în numerar suma de 10021 lei, ce reprezintă cheltuielile de administrare a averii falitului și cota de 3% cuvenită a statului;

Pentru aceste motive, Curtea casează, etc., etc.

Observație.— Cheltuielile de justiție și de administrație ale falimentului ca să fie privilegiate, trebuie să însușească o condiție neapărată precum o indică art. 1727 Cod civil, adică să fie făcute în interesul creditorilor. Că acea condiție trebuie să existe nu poate fi discuție.

Codul de comerț n'a înțeles și nu indică cum că ar fi putut înțelege a se deroga principiului din art. 1727 Cod civil; nu se poate dar admite dreptul de preferință pentru cheltuieli de justiție și de administrație într'un faliment cari n'ar fi fost făcute în interesul creditorilor. Așa fiind, în speță, trebuia să fie constantă arătarea sindicului că cheltuielile de administrație se făcuse în interesul și al creditorului ipotecar; aceasta trebuia să se fi dovedit și numai dacă s'ar fi dovedit, creditorul ipotecar era obligat să suferă plata cu preferință a sumei cheltuielilor zise de administrație. — Dar acea probă nu se făcuse la tribunal, și în lipsa probei, tribunalul de Ilfov secția de notariat a putut să judece în mod absolut, precum și face (*) că cheltuielile de administrație n'au a fi plătite de creditorul ipotecar.

Curtea de casație însă în decizia din 12 Decembrie 1901, ce adnotăm, nu ține seamă că la tribunal nu se ceruse și nici nu se dovedise că cheltuielile de administrație ar fi fost făcute și în interesul creditorului ipotecar și că numai sub această condiție se poate susține față cu un creditor ipotecar că cheltuielile de administrație ar fi privilegiate; și discutând în mod abstract, fără o basă reală impusă de speță și fără a distinge natura juridică a cheltuielilor de administrație într'un faliment, Curtea de casație casează sentința tribunalului de Ilfov.

Junius

(*) A se vedea sentința trib. publicată în acest număr. (N. R.)

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA DE NOTARIAT

Audiența de la 16 Februarie 1901

Președenția D-lui N. G. SCHINA, Membru

Sindicul falimentului V. H. Cosma cu Ghiță Niculescu

Sentința No. 56/901

Faliment. — Cheltueli de administrație ale falimentului. — Cota de 3% a statului. — Dacă sunt creanțe privilegiate. — Dacă trec și înaintea creanțelor ipotecare anterioare falimentului. — (Art. 735, 969, 819, 783 și 805 Cod com.; art. 1725 Cod civil).

Sindicul are dreptul ca, pentru cheltuelile de administrație ale falimentului și pentru cota statului, să fie plătit cu preferință, din produsul activului falimentului, înaintea oricăror altor datorii, adică din acel activ al falitului ce nu ar fi grevat de sarcine ipotecare anterioare falimentului, însă n'are acest drept de privilegiu și contra pasivului falitului și deci aceste creanțe ale sindicatului nu pot trece cu preferință înaintea creanțelor ipotecare cu rang câpătat anterior falimentului.

S'au ascultat d-l Hagiopol sindicul falimentului V. H. Cosma în susținerea motivelor contestației și d-l avocat I. Boambă din partea d-lui Ghiță Niculescu în combateri.

Tribunalul deliberând,

Având în vedere contestațiunea făcută de Sindicul falimentului V. H. Cosma prin petițiunea înregistrată la No. 39984/900 contra depunerii prețului imobilului din str. Sărindar No. 1, averea falitului V. H. Cosma de către adjudecatarul acestui imobil, Gheorghe Niculescu;

Având în vedere susținerile orale ale părților;

Având în vedere că în fapt se constată cum că imobilul din str. Sărindar No. 1, averea lui V. H. Cosma a fost scos în vânzare de către Societatea Creditului Funciar Urban din București, creditoare în primul rang în baza actului de ipotecă înscris de acest tribunal la No. 17/96 în timpul căreia urmăritul debitorul V. H. Cosma a căzut în stare de faliment;

Că acest imobil prin jurnalul acestui trib. cu No. 8166 în ziua de cinci Octombrie 1900 s'a adjudecat definitiv asupra d-lui Ghiță Niculescu cu prețul de lei una sută nouăzeci de mii;

Având în vedere că adjudecatarul G. Niculescu, creditor ipotecar asupra acestui imobil în rang înscris după ipoteca creditului funciar urban din București a depus la zisa Societate drept preț al sus disului imobil adjudecat asupra sa, suma de lei 22108 bani 05 ratele arierate la împrumutul contractat de V. H. Cosma la sus disa Societate și pentru capitalul de lei 95991 bani 16 rămas ne amortisat a convenit a rămâne societar și al achita treptat după cum se constata din adresa Societății cu No. 36691/900 înreg. la No. 36750/900 aflată la dosar, iar până la complectarea prețului adjudecării de lei 160000 pentru restul de preț a depus creanța sa ipotecară ce are asupra acestui imobil înscrisă de acest tribunal la No. 420/96 în sumă de lei 50000 capital plus procente de 10% pe an la acest

capital, cerând a i se libera ordonanța de adjudecare;

Având în vedere că la această depunere de preț făcută de adjudecatarul Gh. Niculescu sindicul falimentului V. H. Cosma se opune prin contestațiunea de față;

Având în vedere că numitul sindic prin această contestație tinde la a se respinge creanța ipotecară a d-lui Ghiță Niculescu depusă de acesta drept preț al sus descrisului imobil și a se obliga numitul adjudecatar să depună suma de lei zece mii cât reprezintă cota statului și cheltuelile de administrație ale falimentului V. H. Cosma pe motiv că creanța acestuia nu este în rang util, întru cât creanța falimentului este o creanță privilegiată care primează creanța adjudecatarului Gh. Niculescu, invocând în sprijinul alegațiunilor sale dispozițiunile art. 735, 969, 819, 783 și 805 Cod. com.;

Având în vedere că creanța ipotecară depusă de Gh. Niculescu drept preț al imobilului falimentului V. H. Cosma a luat naștere în anul 1896 când a fost înscrisă în registru de inscripțiuni atunci când acesta nu era căzut în stare de faliment, și creanța sindicului ce se pretinde că ar prima creanța adjudecatarului nu a luat naștere de cât în 1900, posterior creanței acestuia;

Considerând că în drept, privilegiul este un drept ce dă unui creditor calitatea creanței sale de a fi preferat celorlalți creditori fie chiar ipotecari, și în așa cas pentru a se putea admite dreptul de privilegiu al unui creditor, cum în speță al sindicului falimentului V. H. Cosma, ca creanța sa să poată prima creanța ipotecară a adjudecatarului Gh. Niculescu, ce acesta a depus o drept preț în rang de ipotecă înscris în registrul de inscripțiuni încă de la 1896, urmează ca acest drept de privilegiu să resulte pozitiv din vre un text de lege;

Considerând că din coprinsul art. 735 și următoarele texte de lege din Cod comercial invocate de sindicul falimentului V. H. Cosma în sprijinul contestațiunei sale, nu resultă nici un drept de privilegiu pentru creanța sindicatului care să primeze creanțele ipotecare constituite de falit atunci când el nu era căzut în stare de faliment anterior falimentului asupra imobilelor sale, ci aceste texte de lege îi dă dreptul sindicului falimentului pentru cota statului și cheltueile de administrație ale falimentului de a fi plătit cu preferință din produsul activului falimentului, înaintea oricăror alte datorii, adică din acel activ al falitului ce nu ar fi grevat de sarcine ipotecare anterioare falimentului, iar nici de cum că acest drept de privilegiu l'ar avea și contra pasivului falitului și că ar putea trece cu preferință creanța sindicatului înaintea creanțelor ipotecare cu rang câpătat anterior falimentului, când acest drept de privilegiu nu resultă din nici un text de lege;

Considerând că creanța ipotecară a d-lui Gh. Niculescu, depusă drept preț al imobilului falitului V. H. Cosma, constituie pasivul falimentului iar nu activul său și ca atare cum s'ar putea admite a se înlătura un creditor ipotecar de la un drept al său câștigat anterior nașterii dreptului de creanță a sindicului, când de nici un text de lege nu se prescrie acest drept de

privilegiu al sindicului că ar putea prima și creanțele ipotecare înscrise asupra imobilelor falimentului;

Considerând că afară de aceasta după art. 1725 Cod. civil chiar privilegiurile tezaurului public nu pot obține un privilegiu în contra drepturilor persoanelor de al treilea dobândite mai înainte, și prin urmare creanța sindicului chiar de s'ar asimila unui privilegiu al tezaurului public totuși după dispozițiunile acestui text de lege nu poate trece înaintea drepturilor dobândite de creditorul Gh. Niculescu, mai înainte nașterii dreptului sindicului;

Că așa fiind contestația sindicului falimentului V. H. Cosma ne fiind întemeiată urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, care s'au redactat de d-l judecător de sedință N. C. Schina, tribunalul, respinge ca nefondată contestația făcută de Sindicul falimentului V. H. Cosma.

(ss) N. C. Schina, Iulian Teodorescu.

Grefier (s) N. Petrescu.

JUDECĂTORIA OCOLULUI BÊRLAD

Audiența din 22 Septembrie 1901

Ion Sânge Alb și D. Fridman cu Fani Iasculovschi și Lucreția Lafari

Cartea de judecată civilă No. 1414/901.

Dota mobilă.—Alienabilitatea ei atât în cazul când ea a devenit proprietatea bărbatului cât și în cazul când ea a rămas proprietatea femeii.—Deosebire de la Codul francez.—Dreptul creditorilor femeii de a urmări dota ei mobilă.—(Art. 1247, 1248 și 1249 C. civ.).

Dota mobilă, care consistă în bani sau alte lucruri corporale, fungibile ce s'au trădat bărbatului, este alienabilă, dreptul de înstrăinare a bărbatului nefiind, în asemenea caz, de cât exercițiul dreptului său de proprietate.

Dota mobilă este alienabilă chiar atunci când ea a rămas proprietatea femeii, căci a întinde la mobilele corporale inalienabilitatea pe care legea o prevede numai în privința fondului dotal (art. 1248 C. civ.), ar însemna a înștiința prin interpretare o incapacitate care nu poate să rezulte de cât din lege.

Dota mobilă fiind în toate cazurile alienabilă, de aici urmează că creditorii femeii pot urmări această dota pentru datorii contractate în timpul căsătoriei.

Judecata,

Având în vedere popririle cerute de Ion Sânge Alb și D. Fridman, efectuate de comisarul disp. I Bârlad prin procesele verbale No. 9073 și 9021/901 în mâinele d-nei Fany Iasculovschi asupra capitalului de 6050 lei ce are a da d-nei Lucreția Lafari debitoarea popritorilor;

Având în vedere susținerile debitoarei, că capitalul de lei 6050 aflat la Fany Iasculovschi e dotal, și cum dota mobilă e inalienabilă, și datorile contractate în timpul căsătoriei, acel capital nu se poate urmări;

Având în vedere că asupra chestiunii de a se ști dacă banii dotali sunt alienabili sau nu, trebuie să deosebim: dacă n'au fost dați bărbatului, sau au fost dați bărbatului; căci, în acest din urmă caz, nu mai rămâne

îndoeală că dota se poate înstrăina, consistând în lucruri fungibile.

Remâne dar de discutat numai cazul când banii dotali nu s'au încredințat bărbatului, ci sunt depuși sau la casa de consemnație, sau dați cu ipotecă, cum e în specie;

În acest caz există controversă, mai cu seamă în dreptul francez, unde doctrina e unanimă în a declara dota mobilă alienabilă, iar jurisprudența în a o declara inalienabilă. — În dreptul francez însă, discuția pare mai îndreptățită de cât la noi de oare ce există o deosebire de texte între Codul francez și Codul nostru, și apoi, la francezi, de la promulgarea Codului, au survenit mai multe legi speciale, care au determinat jurisprudența să persiste în sensul inalienabilității.

La noi, socotim, că chestiunea nu suferă multă discuție;

Inalienabilitatea este o derogare de la principiul general de ordine publică a circulației bunurilor; cu toate acestea, pentru protejirea femeii, a fost înscrisă de legiuitor în art. 1248, însă numai pentru imobile, deci, fiind o derogare de la un principiu de ordine publică, nu se poate admite fără un text expres de lege.

În afară de aceasta, inalienabilitatea constă în o incapacitate a femeii de a înstrăina imobilele dotale, și nici de cum în indisponibilitatea acelor imobile, de unde rezultă că nu putem întinde inalienabilitatea și asupra dotei mobiliare, căci ar însemna să creăm o incapacitate pentru femeie, în ce privește dota mobilă, și știut este că orî-ce incapacitate nu poate să rezulte de cât din lege;

Plecând de la aceste principii, doctrina a mers până acolo, încât într'un contract în care se stipulează că mobilele dotale vor fi inalienabile, a decis că această stipulațiune nu are efect față de terți;

Așa dar, în specie, de și prin contractul dotal s'ar părea că înzestrătorul tinde a stipula inalienabilitatea dotei ce constituie, totuși aceste stipulațiuni vor fi fără efect față de creditorii părții;

Considerând apoi că textul art. 1249 C. civ. este destul de clar, și permite femeii, să-și înstrăineze dota mobilă;

Considerând că și din dispozițiile art. 1247 rezultă că banii dotali sunt alienabili, căci dacă s'ar fi considerat de legiuitor banii dotali ca inalienabili, nu ar fi fost nevoie să se spună că imobilul cumpărat cu banii dotali, ea să fie dotal, trebuie să se stipuleze anume în contractul de căsătorie; — toată jurisprudența e în acest sens. — Iar din al. 2 al acestui articol rezultă evident că banii dotali nu sunt inalienabili, de oare-ce imobilul ce s'ar da spre plata dotei constituită în bani, nu devine dotal;

Considerând, în fine, că o mare parte din jurisprudența noastră, confirmând alienabilitatea dotei mobiliare, urmează că creditorii femeii pot urmări dota mobilă pentru datorii contractate în timpul căsătoriei;

Având în vedere că creditorii își stabilesc creanțele lor asupra părții prin cărțile de judecată No. 1125 și 1189/97, investite cu formula executorie la No. 520/900 1126/97 și la No. 163/98, care constată că au a lua de la părată sumele poprite;

Având în vedere că terțiul poprit nu să prezintă

astă-zî în instanță spre a face declarațiunile sale conform art. 450 Pr. civ., dar cum însă din obligațiunea ipotecară prezintată în instanță de debitoare, înscrisă de tribunalul local la No. 93/96, se dovedește că terțiul datorește d-nei Lafari cu 6050 lei;

Că ast-fel fiind, judecata, pe baza art. 460 Pr. civilă, urmează a valida popririle, etc.

Judecător (s) M. Turburi.

Observație.—Cartea de judecată ce publicăm astă-zî face onoare judecătorului care a pronunțat-o. Soluția dată de judecătorul ocolului Bêrlad este juridică, ear hotărîrea sa bine motivată. Îi vom consacra deci cu plăcere câte-va cuvinte de observație.

Dota mișcătoare este ea alienabilă în legislația noastră? Înainte de a răspunde la această chestiune, foarte controversată în dreptul francez, vom arăta precedentele istorice.

Mai întâi, în cât privește dreptul roman, răspunsul nu poate fi îndoelnic. În adevăr, nu numai că sunt mai multe texte care nu prevăd de cât inalienabilitatea *fondurilor* dotale ⁽¹⁾, dar încă sunt altele care permit înstrăinarea dotei mișcătoare ⁽²⁾, de câte ori bărbatul este solvabil ⁽³⁾; căci, în cas contrar, femeia a cărei dotă mișcătoare fusese înstrăinată avea, în momentul restituirii ei, o acțiune utilă în revendicare ⁽⁴⁾.

Din cele mai sus expuse rezultă că, afară de cazul de insolvabilitate a bărbatului, zestrea mișcătoare putea, în dreptul roman, să fie înstrăinată ⁽⁵⁾. Este adevărat că Bartole a susținut contrariul, înte-

(1) Veđi L. unică, § 15, Cod., *De rei uxoriae actione*, 5, 15, unde se ăice: «*Fundum dotalem, non solum hypothecā titulo dare, nec consentiente muliere, maritus possit, sed nec alienare*». Anth. *Sive a me*, § 1, Cod., *Ad. S. Cons. Velleianum*, 4, 29: «*Multo magis idem in dotibus locum habet, ut non aliquid immobile pro eā alienetur vel obligetur*». Instit., II, 8, Pr. «*Etiam in eas res quę in provinciali solo positę sunt, interdicta alienatio vel obligatio*». Veđi și parafrasa grecească a profesorului Theofil asupra Institutelor lui Justinian, II, tit. 8, p. 243 urm. a traduc. Frégier (Paris, 1847).

(2) Veđi L. 3, Cod., *De jure dotium*, 5, 12; — L. L. 1 și 7, Cod., *De serv. pign. dat. manum.*, 7, 8. Aceste legi permit bărbatului de a libera sclavi dotali, și știut este că robii se considerau ca lucruri (*moventia*). Cpr. Instit. *De empt. et venditione*, III, 23, § 3.—L. 32, § 2, Dig., *De legatis*, 31, 11. Codul Caragea pune de asemenea țigani pe acelaș rënd cu dobitoacele (art. 27, III, capit. 17). Veđi și art. 30 din acelaș Cod (*loco cit.*), unde se ăice: «*Țigani și dobitoacele se primejduesc pe seama bărbatului fără deosebire, căci căștigă prăsila lor ce ca o roadă a zestreî este a lui*».

(3) L. 1, Cod., *De serv. pign. dat. manumisso*, 7, 8.

(4) L. 30, Cod., *De jure dot.*, 5, 12.

(5) Veđi Puchta, *Pandekten* (ed. a 10-a, 1866), § 417. Thibaut, *System des Pandektenrechts* (ed. a 9-a, 1846), § 448, text și nota a. Demangeat, *Condition du fonds dotal*, p. 12 urm. Accarias, *Pr. de dr. romain*, I, 315, p. 329 urm. (ed. a 4-a, 1866). Tessier, *Tr. de la dot*, I, nota 499, p. 289 urm. (ed. din 1835). Planiol, III, 1574. Baudry, Le Cortois et Surville, *Contrat de mariage*, III, 1822. Répert. Sirey, *Dot*, 2138, etc.

meindu-se pe legea 30, Cod., *De jure dotium*, 5, 12, însă această eroare a celebrului jurisconsult italian a fost combătută cu succes, încă din secolul al 16-a de către Cujacius ⁽⁶⁾.

În dreptul vechi francez, unele parlamente, precum era acel din Dijon, admiteau principiile dreptului roman, ear altele, precum acel din Paris, întindeau inalienabilitatea și la dota mobilă ⁽⁷⁾.

În cât privește dreptul nostru anterior, dota mobilă era de asemenea alienabilă: «*Zestrea de va fi prețeluită, ăice Andr. Donici (capit 33, § 6), și în foaea de zestre se va arăta în scris atăta bani, cutare lucru, atunciă bărbatul este deplin stăpân lucrului și volnic să'l vëndă și să'l înstrăineze, cum și de va peri, a lui este paguba, căci are să răspundă și să întoarcă banii ce se arată în foaea zestreî*».

Codul Calimach prevede și el prin art. 1636 că «*asupra lucrurilor mișcătoare ale zestreî care au fost trădate bărbatului prețeluite, el se face deplin proprietarul lor, socotindu-se ca un cumpărător, pentru care este dator să întoarcă numai prețul lor, dacă nu s'au alcătuit într'alt chip pentru aceste*».

Codul Caragea prevede în termeni generali că: «*nicî bărbatul, nicî muerea nu pot în principiu să vëndă zestrea, sau s'o zaloajească, sau să o dăruască*» (partea III, capit. 16, § 32); însă, cu toate acestea, s'a decis, cu drept cuvânt, că acest text nu se referă de cât la *imobilul dotal*. «*Considerând, ăice Curtea supremă, că, pentru aplicarea puținelor dispozițiunii ale Codului Caragea, putem recurge la dreptul roman Justinian ast-fel precum e în legislația bizantină, care a avut o aplicație imediată în țările române; Că regulile dreptului roman Justinian sunt că bărbatul poate înstrăina tot ce i s'a dat ca zestre, afară de imobilele dotale (veđi Cod., 5, 12, *De jure dotium*; Dig., 23, 5 și Cod. 5, 23, *De fundo dotali*), dispoziții care sunt reproduse și în Basilicale (lib. 29, tit. 1, capit. 110 și tit. 6); că, afară de acestea, aplicarea continue a dispozițiilor Codului Caragea din partea III, capit. 16, § 26 urm. a fost în sensul dreptului roman, adecă că numai *imobilul dotal* este inalienabil; că această aplicare se confirmă și prin circ. departamentului dreptăței din 2 Ianuar 1848 și 14 Ianuar 1849 ⁽⁸⁾; Că dispozițiile Codului Caragea*

(6) Planiol, III, 1574. Baudry, Le Courtois et Surville, *Contrat de mariage*, III, 1822.

(7) Cpr. Baudry, Le Courtois, etc. *op. cit.*, III, 1823. Planiol, III, 1575.

(8) În privința Moldovei, veđi circ. Minist. drept. din 19 Sept. 1846 și ofisul circ. din 5 Iulie 1847, prin care se oprește pe femei de a'și înstrăina zestrele cât se află căsătorite (Colecția Pastia, II, p. 713 și 781).

aŭ a fi înțelese ast-fel că numai *imobilul dotal* e inalienabil, aceasta rezultă și din analogia și combinarea § 26, 27, 28, 32, apoi, din împrejurarea că în § 31 urm. legiuitorul C. Caragea se ocupă numai de lucrurile dotale nemișcătoare, și în fine, din § 33—35 a aceluiaș Cod, care nu se pot înțelege de cât numai în privința *imobilelor dotale*, etc.»⁽⁹⁾.

Așa dar, în dreptul roman și în legislația noastră anterioară, zestrea mobilă era alienabilă.

Această soluție este admisibilă și astăzi, de câte ori dota se compune din mobile corporale, și nu suferă nici o îndoială, după cum foarte bine observă cartea de judecată mai sus reprodusă, în casurile în care bărbatul a devenit proprietarul dotei, fie că ea consistă în bani sau alte lucruri fungibile care se remit lui, fie că ea consistă în mobile corporale prețeluite fără nici o rezervă prin contractul de căsătorie (art. 1245)⁽¹⁰⁾; căci, în asemenea cazuri, el devenind proprietarul dotei, prin înstrăinarea ei el nu face de cât să exercite dreptul său de proprietate (art. 480)⁽¹¹⁾.

Bărbatul putând, în aceste cazuri, să înstrăineze dota mobilă de bună voie, se înțelege că și creditorii lui o vor putea urmări, el rămânând obligat de a restitui femeii lucruri de aceiaș cantitate, calitate și valoare sau prețul estimățiunii.

Dota mișcătoare este alienabilă chiar când ea a rămas proprietatea femeii; căci, pe lângă că art. 1248 nu declară inalienabil de cât *fondul dotal*, apoi, art. 1249 din Codul civil, deosebindu-se de la Codul francez, permite femeii de a înstrăina dota sa mișcătoare cu autorizarea bărbatului sau a justiției⁽¹²⁾. Dacă bărbatul va fi de acord cu femeia, ei vor putea să înstrăineze dota mobilă și să răsizească prețul. Dacă bărbatul refuză autorizarea sa, justiția, cu bună samă,

nu va autoriza înstrăinarea de cât în cazuri necesare sau cel puțin utile. (Cpr. art. 1405 C. italian).

În Franța, această chestiune este foarte controversată, însă majoritatea autorilor se pronunță în favoarea alienabilității, pentru că inalienabilitatea fiind o excepție de la dreptul comun, care scoate bunurile din circulație, această excepție trebuie să fie mărginită la cazul anume prevăzut, adică la *fondul dotal*⁽¹³⁾. La noi, nici o discuție nu poate să existe în această privință față de termenii expresi ai art. 1249. Legiuitorul nostru admitând principiul înstrăinării dotei mobiliare, se înțelege că această dota va putea fi urmărită de creditorii femeii fie anteriori, fie posteriori căsătoriei.

D. Alexandresco

⁽¹³⁾ Vezi în acest sens, Thiry, III, 519. Planiol, III, 1576, 1577. (Acest autor citează art. 1249 din Codul nostru și dice că controversa este curmată în sensul alienabilității). T. Huc, IX, 450. Baudry, III, 420. Baudry, Le Courtois et Surville, *Contrat de mariage*, III, 1825 urm. Arntz, III, 897. Laurent, XXIII, 540 urm. Troplong, *Contrat de mariage*, IV, 3225 urm. Odier, *Idem*, III, 1239. Guillouard, *Idem*, IV, 2058. Colmet de Santerre, VI, 233 bis I urm. Marcadé, VI, art. 1554, No. 2 și 3. Aubry et Rau, V, § 537 bis, p. 598. — *Contră*. Grenier, *Hypoth.*, I, 34. Massé, *Dr. comm.*, II, 1320. Taulier, *Th. raisonnée du C. civil*, V, p. 278. Tessier, *Dot*, I, p. 288 urm. Benoît, *Idem*, I, 206. Rodière et Pont, *Contrat de mariage*, III, 1772 urm. Cas. fr. Sirey, 80. I. 360, D. P. 80. I. 431. Vezi asupra acestei controverse, Pand. fr. *Mariage*, II, 10975 urm. Répert. Sirey, *Dot*, 2137 urm. Fuzier-Herman. *C. civ. annoté*, III, art. 1554, No. 181 urm.

BIBLIOGRAFIE

A apărut volumul I din

DREPTUL CIVIL ROMÂN

de

G. NACU

Se află de vânzare la toate librăriile

⁽⁹⁾ Bulet. S-a I, 1881, p. 498. În acelaș sens C. București și Trib. Ilfov. *Dreptul* din 1881, No. 22.

⁽¹⁰⁾ Prețeluirea mobilelor făcută prin contractul de căsătorie face deci vânzare, de câte ori nu s'a prevădut contrariul. În cât privește însă foile dotale autentificate de judecătorul de ocol (până la 3000 lei inclusiv), prețeluirea nu face vânzare de cât atunci când ea s'a stipulat anume. Prețeluirea fiind, în adevăr, în asemenea caz, obligatorie, ea are de scop determinarea competenței judecătorului, ear nu facerea unei vânzări. Deci, dacă părțile au înțeles să considere pe bărbat, ca proprietar și cumpărătorul zestre, ele n'au de cât s'o spus anume.

⁽¹¹⁾ Cpr. Répert. Sirey, 2147. Baudry, Le Courtois et Surville *Contrat de mariage*, III, 1820. Colmet de Santerre, VI, 233 bis V.

⁽¹²⁾ Cpr. în acest sens, Cas. rom. și C. Iași. Bulet. S. I, 1884, p. 763. *Dreptul* din 1894, No. 32.

Rugăm pe abonații noștri, rămași în restanță cu plata abonamentelor, să bine-voiască a achita sumele datorite, cât mai neîntârziat, direct către d-l Codreanu, la administrația ziarului în București, 6 Splaiul Brâncoveanu Voevod, prin mandat sau timbre poștale, sau în mâinile numai a vechilor încasatori autorizați: Manole Herișescu pentru București și I. Riveanu pentru provincie, de la cari vor primi în schimb chitanțe din registrul cu malcă, prevăzute cu ștampila ziarului nostru.